

Ο ΝΕΟΣ Ματαισιός

ΜΥΤΙΛΗΝΗ
Σάββατο 4 ΜΑΪΟΥ
1957

ΓΡΑΦΕΙΑ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ :
«Λεοβιακοί Τύποι»
Τηλεφ. 4 — 75
Τιμη φύλλου δρχ. 2

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ : Φ. ΔΗΜΟΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ : Κ. ΔΗΜΑ

Αριθ. φύλλου 6

Περίοδος Β'

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΔΑΥΪΔ

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΣΑΠΦΟΥΣ

Στην προσπάθειά μας να συνδέσουμε την παλαιά πνευματική Μυτιλήνη με τη σημερινή και να δώσουμε στους νέους μας κείμενα δυσεύρετα, δημοσιεύουμε παρακάτω την ούγκτομη βιογραφία της Σαπφώς γραμμένη απ' τον Έμ. Δαυδ.

5ον

Τοιοῦτος ἦτο ὁ ἐρωτικὸς χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τῆς Σαπφῶς· διὰ τοῦτο οἱ σύγχρονοι αὐτῆς καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἐν γένει ἐν ταῖς σχέσεσιν αὐτῆς πρὸς τὰς μαθητριάς τῆς οὐδὲν τὸ ἀτοπον ἢ τὸ ἀθέμιτον ἢ τὸ ἀνήθικον διέβλεπον. Ἄλλα καὶ ὁ ἐπὶ τοῦ Ρωμαίου αὐτοκράτορος Κομόδου ἀκμάσας φιλόσοφος Μάξιμος Τύριος λίαν ὀρθῶς παρουσιάζει τὸ ἐν τῇ ποιήσει τῆς Σαπφῶς ἐκφραζόμενον ἐρωτικὸν πάθος πρὸς τὴν ἐρωτικὴν τέχνην τοῦ Σωκράτους. Ἀμφότεροι, λέγει, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἐννοοῦσι τὸν ἔρωτα ὁ μὲν πρὸς τοὺς νέους, ἡ δὲ πρὸς τὰς νεάνιδας· ὁ,τι εἶνε διὰ τὸν Σωκράτην ὁ Χαρμίδης, ὁ Φαίδρος, ὁ Ἀλκιβιάδης, τοῦτο εἶνε διὰ τὴν τιμὴν μεγαλειτέρα ταύτης διὰ τὴν Λεοβίαν ποιήτριαν, τοῦ νὰ ἐξιωθῆ δηλ. καὶ νὰ ἐξομοιωθῆ πρὸς τὸν μέγιστον φιλόσοφον καὶ ἄξοχον διδάσκαλον τῆς ἠθικῆς;

Ἐκ τῶν συντόμως ἤδη ρηθέντων κατεδείχθη, πιστεύω, ὅτι ἡ πρώτη καὶ μόνη πηγὴ τῆς ἐναντίον τῆς Σαπφῶς συκοφαντίας ὑπερῆεν ἡ κωμῶδία, ἣτις ἐν ἐποχῇ ἠθικῆς καταπτώσεως καὶ διαφθορᾶς παρεξήγησε τὸν ἰδιώδη ἔρωτα αὐτῆς καὶ παρενόησε τὸν χαρακτήρα τῆς Ἀιολίδος Μούσης· ὁ,τι δὲ ἡ κωμῶδία εἶνε ἱκανὴ νὰ βλάβῃ τὴν ὑπόληψιν τινος γίνεται φανερόν καὶ ἐκ τῶν λεγομένων ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου ἐν τῷ βίῳ τοῦ Περικλέους. «Δεξαμένοι δὲ τὸν λόγον οἱ κωμικοὶ πολλὴν ἀσελγείαν αὐτοῦ κατεσκέδασαν... οὕτως ἔοικε πάντῃ χαλεπὸν εἶναι καὶ δυσθήρατον ἱστορία τάληθές». Ἐάν λοι-

πὸν ἀφαιρεθῶσιν οἱ βραδύτερον ὑπὸ τῶν κωμικῶν προσαφθεῖσαι οὕτως κηλίδες εἰς τὸ ἦθος τῆς Σαπφῶς, ὑπολείπεται ἡ ἀληθὴς καὶ πραγματικὴ αὐτῆς εἰκὼν ὡς ποιητριάς ἐξόχου καὶ ἐνθουσιώδους, ἣτις τὸ ὑπὸ τῶν θεῶν δοθὲν εἰς αὐτὴν θεῖον δῶρον τῆς ποιήσεως μετεχειρίσθη ὡς μέσον ἀθῶον πρὸς ἐκδήλωσιν τῶν οἰσθημάτων, τὰ ὁποῖα συνεκίνουν τὴν εὐάλοθον καρδίαν τῆς.

Ἐξετάσασεν ἤδη ἐν ὀλίγοις καὶ τὸ ἕτερον ζήτημα μετὰ τοῦ ὁποῖου συνδέεται ὁ τραγικὸς θάνατος αὐτῆς. Λέγεται ὅτι ἡ ποιήτρια ἐν προβηκυλίᾳ ἡλικίᾳ ἠσθάνθη ἔρωτα σφοδρὸν πρὸς τινὰ ὠραῖον νεανίσκον ὀνομαζόμενον Φάωνα· ἀλλ' οὗτος περιεφρόνησεν αὐτὴν καὶ ἔνεκα τούτου κατεκρημνίσθη αὐτὴ ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Λευκάδος. Τὸ ἐρωτικὸν τοῦτο ἐπεισόδιον, τὸ ὁποῖον πασίγνωστον κατέστησεν Gril-Iprazzer διὰ τοῦ ὠραίου δραματικοῦ αὐτοῦ ἔργου «ἡ Σαπφῶ», τοῦ ὁποῖου μετάφρασις παρατίθεται, στηρίζεται ἄραγε ἐπὶ τινος γεγονότος ἰστορικοῦ, ἢ εἶνε ἀπλῶ παραδοσις μυθική; Ἀπασαί οἱ προ

(Ἡ συνέχεια στὴ 2α σελίδα)

Σ. ΑΡΝΤΑΒΑΝΗ — ΛΥΜΠΕΡΑΤΟΥ

Ἡ ΝΟΣΟΣ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ

Τὸ περιοδικὸ μας συμμετέχοντα σὶν ἐρτασμοὶ τῶν ἐπὶ τὸ θάνατον τοῦ Σολωμοῦ, προσφέρει σήμερον τὸ παρακάτω κείμενον, πρὸ ἀσφαλῶς θάνατον ἀγνωστο σὲ πολλοῦ. Δημοσιεύθηκε σὲ 1934 :

4ον

Εἰς τὴν τοιαύτην κατάστασιν τοῦ ὀφείλεται τὸ γεγονός, ὅτι ἀφηνειδῶς μίαν ἡμέραν κατελήφθη ἀπὸ τὴν ἔμμονον ἰδέαν νὰ διανεμῆ τὴν περιουσίαν τοῦ καὶ νὰ χωρίσῃ ἀπὸ τὸν ἀδελφὸν του. Ἡγεῖρε μάλιστα διὰ τοῦ δικηγόρου του ἀγωγὴν διανομῆς καὶ προέβη εἰς ἐνεργείας, αἱ ὁποῖαι θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξηγηθῶν ὡς ἐχθρικαὶ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, ὁ ὁποῖος ὁμως, γνωρίζων τὸν χαρακτήρα τοῦ ποιητοῦ, τὸν συνεχώρησε διὰ τὴν τοιαύτην ἐνέργειάν του, ἡ ὁποία ἦτο ἀποτέλεσμα τῆς νοσηρᾶς αὐτοῦ καταστάσεως.

Αἱ σχέσεις τῶν δύο ἀδελφῶν πορουσιάζουν τὸ ἐξῆς περιεργον, ἀλλ' ὄχι ἐπιστημονικῶς ἀνεξήγητον φαινόμενον : ἐφ' ὅσον ὁ ποιητὴς ἔμενεν εἰς τὴν Ζάκυνθον ἐμάλωνε διαρκῶς μετὰ τὸν Δημήτριον, ὅταν δὲ ἔφυγε καὶ ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Κέρκυραν αἱ σχέσεις τῶν ἦσαν ἄ-

ρισται ὅπως ἀποδεικνύουν αἱ σωζόμεναι ἐπιστολαὶ τοῦ ποιητοῦ πρὸς τὸν Δημήτριον. Πολὺ πιθανὸν αἱ διενέξεις τῶν εἰς τὴν Ζάκυνθον νὰ εἶχαν ἀφορμὴν τὴν σπατάλην τοῦ ποιητοῦ, διὰ τὴν ὁποῖαν ἴσως τὸν κατέκρινεν ὁ συντηρητικὸς Δημήτριος. Ἐν τούτοις αἱ οἰκονομικαὶ διαφωνίαι δὲν εἶναι ἀρκεταὶ νὰ ἐξηγήσουν πῶς ἔφθασαν οἱ δύο ἀδελφοὶ πρὸ τοῦ δικαστηρίου διὰ τὴν διανομὴν τῆς περιουσίας τῶν. Ἴσως εἰς τοῦτο νὰ ἤγαγεν ἡ ἀντιπάθεια τὴν ὁποῖαν ἠσθάνετο ὁ ποιητὴς πρὸς τὴν σύζυγον τοῦ ἀδελφοῦ του κατὰ τὸ διάστημα τῆς διαμονῆς του εἰς τὴν Ζάκυνθον.

Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ ἐπιστολὴ, τὴν ὁποῖαν ὁ ποιητὴς ἔστειλε πρὸς τὸν Διοικητὴν Ζακύνθου διὰ τὴν διαφωνίαν μετὰ τὸν ἀδελφὸν του. Ἡ ἐπιστολὴ ἤρχιζεν ὡς ἐξῆς :

«Ἀπὸ τὴν ἐρημικὴν γαλήνην τῶν μελετῶν μου, εἰς τὰς ὁποίας ἔχω πλήρως ἀφοσιωθῆ μετὰ τὸν σκοπὸν νὰ προσπορίσω ἔπαινον τινὰ εἰς τὴν πατρίδα μου καὶ εἰς ἐμέ, ἐντρέπομαι νὰ καταστήσω θέμα δημοσίας ἐριδος ἐν προσωπικὸν ἐπεισόδιον, τὸ ὁποῖον οὐδὲ μόνον θὰ ὑπέφερα, καὶ ἐντρέπομαι ὀλίγον διὰ τὸν ἑαυτὸν μου καὶ πολὺ περισσότερο δι' ἐκεῖνον ὅστις με ἐξηνάγκασεν εἰς τοῦτο...».

Καὶ ὅτι περὶ πεισματος καὶ νευρικῆς διεγέρσεως ἐπρόκειτο ἀποδεικνύει τὸ γεγονός ὅτι ὁ ποιητὴς ἔκαμεν ἀγωγὴν τὴν 19ην Νοεμβρίου 1828 κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του ζητῶν ὅπως τὸν ἀποζημιώσῃ διὰ μίαν λάμπαν μεγάλην, ἡ ὁποία εὐρίσκετο εἰς τὴν εἰσοδὸν τῆς οἰκίας του καὶ τὴν ὁποῖαν ἐπῆρεν ὁ ἀδελφός του Δημήτριος. Ἐπίσης διὰ τῆς αὐτῆς ἀγωγῆς ὁ ποιητὴς ἐζήτην ὅπως τοῦ ἐπιστρέψῃ ὁ ἀδελφός του μερικὰ βιβλία του τὰ ὁποῖα τοῦ κατεκρά-

Συνέχεια στὴ 2η σελίδα

“ ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ, ”

Γιὰ δὲς χαρά, γιὰ δὲς ζωή, χρῶμα, λαλιές λουλούδια
Τ' ἀγέρι γίνεται θροή, τὰ φύλλα σὰν ἀγγίξει
Κλέβουν πνοὲς ἀρώματα τ' αὐτὴ κλέβει τραγούδια
Κρυσταλλολάμουν τὰ νερά κι' ἡ Πλάση ξεφεγγίζει . . .

Βόμβοι, φωνὲς λαλήματα, δέντρα — ἀνθοστολισμένα
Ἄνθοςλαδα, πλεχτοφωληές, κροδισπασμένα ταίρια
Ἄχνες, ψυχῶν, κλαδόφυλλα, χαλιὰ ἀνθοπλεγμένα
Φανταχτερά, ἀγρόσπαρτα, χρωματιστὰ ἀστέρια . . .

Ἰσκιώματα ἀπὸ φυλλωσιές πρὸ ἀνεμοπαιγνιδίζου
Νερολιμνοῦλες ἄβαθες, νάματα πρὸ λικνίζου
Τῆς Φύσης - Μάνας, στοῦ Μαῖου τὴν πρώτη μέσα μέρα . . .

Τοῦ κάθε γέρου τ' ὄνειρο... καὶ κάθε νιοῦ ἢ ζήση
Τὴν Ἄνοιξή του νὰ χαρῆ καὶ πάλι νὰ γυρίση
Εἰς τοῦ Χειμῶνα τὴν στροφὴ πρὸς πρὸ πέρα . . .

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΣΑΠΦΟΥΣ

Συνέχεια απ' τη 1η σελίδα
 σπάθειαι τών νεωτέρων σοφών, όπως διευκρινίσωσι τὸ ζήτημα τοῦτο, εἰς οὐδέν ὀριστικὸν ἀποτέλεσμα κατέληξαν. Τὸ μόνον ὀριστικὸν καὶ βέβαιον εἶνε, ὅτι ἐν τοῖς σωζομένοις ἀποσπάσματι τῶν ποιημάτων τῆς Σαπφούς οὔτε τὸ ὄνομα «Φάων» οὔτε ὑταγιγμός τις περὶ τοῦ ἔρωτος τοῦτου ἀπανιᾶ ὁ μόνος σίχως,

Στήθε κάταντο, φίλος, καὶ τὰν ἐπ' ὄσοις

ἀμπέτασον χάριν

ὅστις δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἐκδήλωσις αἰσθημάτων τῆς ποιητρίας πρὸς ἄνδρα, εἶνε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀπόσπασμα δαμηλίου τινὸς ἄσματος αὐτῆς, ἢ κατὰ τὴν εὐφυᾶ παρατήρησιν τοῦ Schoene ἀναφέρεται εἰς τὸν ἀδελφὸν τῆς αὐτῆς Λάριχον ὥστε καὶ ἐνταῦθα εἰργάσθη ἢ φαντασία τῶν μεταγενεστερῶν πρὸς δημιουργίαν τῆς παραδόσεως ταύτης. Ἐν τινὶ κωμῶδιᾳ τοῦ Μενάνδρου γίνεται τὸ πρῶτον μνεία τοῦ ἀτυχοῦς τοῦτου ἔρωτος τῆς Σαπφούς ταί τοῦ οἴκτου αὐτῆς τέλους. Ἄλλ' ὁ Μένανδος ἤκμασε 342—291 ἦτο λοιπὸν δυνατὸν οἱ πρὸς τῆς ἐποχῆς ταύτης συγγραφεῖς νὰ μὴ ἐγνώριζόν τι περὶ τοῦτου, ἔάν πραγματικῶς ἦτο ἱστορικὸν γεγονός;

Τὰ κατὰ τὴν παράδοσιν ταύτην ἔχουσιν ὡς ἔπειτα: Ὁ Φάων ἦτο νέος λεμβοδόχος, ὅστις διεβίβαζε διὰ τοῦ πλοιαρίου του ἀπὸ τῆς Λέσβου, ἢ κατ' ἄλλους ἀπὸ τῆς Χίου, εἰς τὴν ἀπέναντι ἀκτὴν τῆς Μ. Ἀσίας τοὺς ταξειδιώτας. Ἦτο πτωχὸς ἀλλ' εἶχεν ἔκτακτον κάλλος, τὸ ὁποῖον ἀπέκτησεν ὡς ἐξῆς ἡμέραν τινὰ προσήλθεν εἰς αὐτὸν γραῖα τις πτωχὴ καὶ δυσειδῆς καὶ παρεκάλεσεν, ὡς τὴν μεταφέρει εἰς τὴν ἀπέναντι ἀκτὴν ὁ Φάων προθύμως ἐξεπλήρωσε τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῆς μὴ θελήσας μάλιστα νὰ λάβῃ καὶ ἀμοιβήν. Ἄλλ' ἡ γραῖα ἐκεῖνη ἦτο ἡ θεὰ τοῦ κάλλους Ἀφροδίτη, ἢ ὅποια εὐχαριστηθεῖσα ἐκ τῆς εὐγενείας τοῦ νέου ἔδωκεν εἰς οὐτὸν ἀλοιφήν τινα, διὰ τῆς χρήσεως τῆς ὁποίας ὁ Φάων κατέστη ὁ ὡραιότατος τῶν ἀνθρώπων. Οὐδεμία γυνή, οὐδεμία παρθένος, ἦτο δυνατὸν νὰ ἀντιστῆ εἰς τὸ δέλεαρ τῆς καλλονῆς του. Ἡ Σαπφὴ ἐτρώθη ὁμοίως ὑπὸ τοῦ ἔρωτος πρὸς αὐτὸν καὶ ἐπὶ τινα μὲν χρόνον συνέζησαν ἐν ἀγαστῇ εὐδαιμονίᾳ ὅτε ὁμοῦς ὁ Φάων ἐγκατέλιπεν αὐτήν, ἐκεῖνη ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ τῆς

ἐζήτησέ καὶ εὗρε τὸν θάνατον ἐντὸς τῶν κυμάτων, τὰ ὅποια περιβρέχουσι τὸ ἀκρωτήριον τῆς Λευκάδος.

Ὁ μυθικὸς καὶ ρομαντικὸς χαρακτήρ τοῦ ἐπεισοδίου τούτου ὑποδεικνύουσιν, ὅτι εἶνε πλάσμα, ὡς εἴπομεν, τῆς φαντασίας, δι' ἣν νεωτέρα σφῶρων κριτικὴ δικαίως οὐδεμίαν πλέον πλίσιν παρέχει εἰς τὴν παράδοσιν ταύτην.

(Ἡ συνέχεια στὸ ἐπόμενο)

ΜΑΣ ΕΡΩΤΟΥΝ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΟΥΜΕ

Ὁ ἀναγνώστης μᾶς κ. Ἀρ. Μεν. μᾶς ἐρωτᾷ ποῖα ἢ θέσις Κληρικῶν καὶ Τούρκων ἀξιωματῶν γενικῶς, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας. Π. χ. τοῦ Πατριάρχου ἐναντι τοῦ Βεζύρη.

Ἀπάντησις: Στὸ θέμα τοῦτο θὰ ἀπαντήσωμεν δι' ἡ θέσις παντὸς μὴ μουσουλμάνου πρὸς τοὺς Τούρκους ἦτο θέσις δούλου πρὸς ἀφέντην. Λ. χ. κάθε ἄνωτ. κληρικὸς Χριστιανὸς ἔγραφε πρὸς τὸν Βεζύρη: «Ὁ ἐλάχιστος εὐχέτης ὑποβάλλει τὰ ἐξῆς» ἢ «ὁ ἐλάχιστος θεράπων ὑποβάλλει». Αὕτη ἦτο ἡ θέσις τοῦ Πατριάρχου ἀπέναντι τοῦ Βεζύρη.

Ἡ φράσις «ὕψηλότατε καὶ κραταιότατε κύριε μου» ἦταν συνήθης.

Μᾶς φαίνονται αὐτὰ ἀρκετά.

ΔΥΟ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ ΜΑΣ

Ἀπὸ τοῦ ἐπομένου φύλλου μᾶς ἀρχίζομε νὰ ἐφαρμόζομε τὶς ἐξῆς καινοτομίες:

α) Καθιερώνομε «Στήλη θεμάτων ἐκλογῆς ἀναγνωστῶν». Ὁ καθένας ἢ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς ἀναγνώστριές μᾶς μπορεῖ νὰ μᾶς ζητήσῃ νὰ πραγματοποιηθῶμεν θέμα τῆς ἐκλογῆς τῶν. Τὸ θέμα ὁμοῦς πρέπει νὰ εἶναι μέσα στὴ γραμμὴ τοῦ περιοδικοῦ, ἱστορικὸ, λαογραφικὸ μὲ Λεσβιακὸ περιεχόμενον.

β) Στήλη «Ἐρωτήσεων καὶ ἀπαντήσεων». Ὅπως παραπάνω κάθε ἀναγνώστης ἢ ἀναγνώστριά, ἢ μπορεῖ νὰ μᾶς ἐρωτᾷ καὶ νὰ τοὺς ἀπαντῶμεν σὲ ἱστορικὰ καὶ λαογραφικὰ θέματα, Λεσβιακὰ, ζητώντας μᾶς πληροφορίες, σὶς ὁποῖες θὰ ἀπαντῶμεν διὰ τῆς στήλης: «Ἐρωτήσεις καὶ Ἀπαντήσεις».

Τὰ θέματα καὶ σὶς δυὸ παραπάνω περιπτώσεις μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ γενικοῦ Αἰολικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Η ΝΟΣΟΣ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ

(Συνέχεια ἀπ' τὴ 1η σελίδα)
 τει. Τὰ πρωτότυπα τῶν ἐγγράφων τούτων σώζονται εἰς εἰδικὸν φάκελλον τοῦ ἀρχαιοφυλακεῖου Ζακύνθου.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀνεχώρησεν ὁ ποιητὴς διὰ τὴν Κέρκυραν μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐγκατασταθῆ ἐκεῖ ὀριστικῶς. Δὲν εἶναι ἐπομένως ἀπίθανον ὅτι ἡ ἀπόφασίς του αὕτη ἐλήφθη συνεπεία τῆς ἐρίδος καὶ τῶν δικῶν του μὲ τὸν ἀδελφόν του. Καὶ αἱ σχέσεις του μὲ τὸν Δημήτριον δὲν ἐπανελήφθησαν ἀμέσως, διότι ἀπὸ τὰς ἐπιστολάς τοῦ ποιητοῦ, τὰς ὁποίας ἐδημοσίευσεν ὁ Δὲ Βιάζης εἰς τὸ περιοδικὸν «Παναθηναῖα» βλέπομεν ὅτι αἱ ἐκ Κερκύρας ἐπιστολαὶ πρὸς τὸν ἀδελφόν του ἀρχίζουσι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1831, ὅπερ ἀποδεικνύει ὅτι κατὰ τὸ μεταξύ 1828 καὶ 1831 διάστημα αἱ δύο ἀδελφοὶ δὲν ἀλληλογράφουν. Τὸ θέρος τοῦ 1831 ὁ ποιητὴς ἐπεσκέφη τὴν Ζάκυνθον καὶ φαίνεται ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τῆς διαμονῆς του αὐτῆς εἰς τὴν πατρίδα του συνεφιλιώθη μὲ τὸν ἀδελφόν του. Ἐσχημάτιζεν ἐμμόνους ἰδέας τὰς ὁποίας τίποτε δὲν ἠδύνατο νὰ μεταβάλῃ. Ὁ ἄγλος ἀρμολογὸς Οὐάρδος ἐξετίμα καὶ ἠγάπα τὸν Σολωμόν. Κάποτε ὁ ποιητὴς δι' ἀσήμαντον παρεξήγησιν δυσηρεστήθη καὶ δὲν ἤθελε νὰ μεταβῆ πλέον εἰς τὸ Ἀρμολογεῖον. Ὁ Οὐάρδος ἐλυπήθη διὰ τὴν παρεξήγησιν καὶ ἐπειδὴ συνεδέετο στενῶς μὲ τὸν ἀδελφόν τοῦ ποιητοῦ, διαπρεπέστατον ἀγγλόφιλον πολιτικόν, διὰ τοῦτο ἠθέλησε νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς σχέσεις του μὲ τὸν ποιητὴν. Ἐστειλε λοι-

πὸν τὸν Ἀντώνιον Δούσανην εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ποιητοῦ διὰ νὰ τοῦ εἴπῃ ὅτι ὁ ἀρμολογὸς εἶχε δῆθεν κάτι νὰ τοῦ ἀνακοινώσῃ. Ὁ εὐγενὴς Σολωμὸς δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ μεταβῆ. Ὅταν ὁμοῦς ἐφθασαν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ ἀνακτόρου εἶπεν εἰς τὸν φρουρὸν ἀξιωματικὸν νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν ἐξοχώτατον ὅτι ἦτο ἐκεῖ. Ὁ ἀρμολογὸς παρουσιάσθη ἀμέσως εἰς τὴν κλιμάκκα καὶ τὸν ἐκάλεσε νὰ ἀναβῆ. Ὁ ποιητὴς ὁμοῦς ἠρνήθη καὶ οὕτω ἡ ὁμιλία ἐγίνε εἰς τὸν προθάλαμον. Ἀργότερα ὁμοῦς συνεφιλιώθησαν.

Τὸ αἶσθημα τῆς ἐλευθερίας καὶ ἀνεξαρτησίας ἦτο δι' αὐτὸν ἀνεπτυγμένον μέχρι σημείου παθολογικοῦ. Διὰ κανένα ἀπολύτως λόγον δὲν ἠννοεῖ νὰ θυσιάσῃ οὔτε μόνον τῆς ἐλευθερίας του. Ὅταν ὁ ἀδελφός του ἦτο πρίγκηψ πρόεδρος τῆς Ἐπτανησίου Γερουσίας ὁ ποιητὴς τὸν ἐλεεινολόγει λέγων ὅτι «τὸν ἐλυπεῖτο διότι κατῶκει μέσα εἰς χρυσομέννα σίδερα κλουβιοῦ» ἐννοῶν τὴν παραμονὴν του εἰς τὸ ἀνάκτορον τῆς Γερουσίας.

(Ἡ συνέχεια στὸ ἐπόμενο)

Τρεῖς διακριθέντες Λέσβιοι στοὺς Ἁγίους Τόπους.

Ἡ συνέχεια στὸ προσηχές: Ὁ βασιλικὸς ἀρχιτέκτων Χ. Κομνηνὸς ὁ Μυτιληναῖος.

Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΑΣ

Κύριον Π. Λημναῖον Γέραν: Τὸ περὶ Γέρας θέμα θὰ δημοσιευθῇ στὸ ἐπόμενον.

«ΝΕΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΙΟΣ»

Ἱστορικὸ, Λαογραφικὸ καὶ Φιλολογικὸ Ἑβδομαδιαῖο Περιοδικό.

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜῶΝ

Δήμιον Κοινὸν. ἔτησίᾳ δρ.	150
Ἄνω. ἦταιρ. ἔτησίᾳ δρ.	200
Τραπεζῶν	200
Ἰδιωτῶν	100
> ἑξάμηνος	50
> τριμήνος	25
Τιμὴ φύλλου δρχ.	2

Υπεύθυνος ἐπὶ τῆς ὕλης καὶ Προϊστάμενος Τυπογραφείου συμφώνως τῷ Νόμῳ Φωτῆς Ἄημος Γ. Βοστανῆ 8.

ΛΕΣΒΙΑΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

**Η ΑΡΙΣΒΗ ΕΙΝΑΙ
Η ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΚΑΛΛΟΝΗ**

Τοῦ κ. ΦΩΤΗ ΔΗΜΟΥ

Συνέχεια ἀπ' τὸ προηγούμενο
Κατὰ τὰ 1445 ὁ διοικητὴς τῆς Καλλιπόλεως Πάλδας, ἐπιπλίπτει κατὰ τῆς Λέσβου καὶ λεηλατεῖ τὴν νῆσο καὶ τότε πληροφοροῦμεθα ὅτι κατέστρεψε καὶ τὴν εὐδαίμονα Καλλονή.

Καὶ ἐδῶ πρόκειται περὶ τῆς Ἀρίσβης, τοῦ Κάστρου τῆς Καλλονῆς, δηλ. τῆς περιτειχισμένης πόλεως Καλλονῆς—Ἀρίσβης. Τὸ ὅτι πρόκειται γιὰ τὴν Ἀρίσβη, εἶναι καταάνατρο διότι ἀπλούστατα, δὲν ὑπάρχει πόλις ἄλλη σιγὴ περιφέρεια μὲ τὸ ὄνομα Καλλονή. Ἡ Ἀρίσβη δεσπόζει ὅλης τῆς περιοχῆς.

**Μετὰ τὴν κατάλυση τοῦ
Κράτους τῶν Γατε-
λούζων Λέσβου.**

Τότε βρίσκουμε, τὸ «Καλό-
νια Χισάρ» Κάστρο τῆς Καλ-
λονῆς, ποῦ εἶναι κατοικημέ-
νο μέρος. Λέγεται καὶ Χισάρ
Κιόι = χωριό τοῦ Κάστρου.
Παρατηροῦμε καὶ τοῦτο:

«Ὅτι διὰ τὸν Νικόλαο Γατε-
λοῦζο, παρέδιδε τὰ κάστρα
τοῦ στό σουλτάνου δὲν ἀνα-
φέρεται τὸ Καλόνια Χισάρ,
ἐνῶ ἀναφέρεται σὲ πολλὰ
ἔγγραφα ὡς χωριὸ καὶ κά-
στρο μαζί.

Κατὰ τὴν περίοδο τῆς
τουρκοκρατίας ἢ σημερινῆ
περιφέρεια Καλλονῆς ἀπετε-
λεῖτο ἀπὸ πολλὰ χωριά. Πε-
ρὶ 30 ἦσαν ἐκεῖ. Καὶ ἢ
Ἀχυρῶνα, ποῦ ἔγινε τώρα
«Καλλονή» δὲν ἔχει καμμιὰ
σχέση μὲ τὴν Ἀρίσβη ὡς χω-
ριὸ ἢ κωμόπολις.

Στὰ περασμένα, θέλοντας
νὰ δόσουν στὴν Ἀχυρῶνα...
ἱστορία εἶπαν ὅτι δὲν ἦσαν ἢ
Ἀχυρῶνα, ἀλλὰ ἀρχιερεῶνα
καὶ Καλλονή. Καμμιὰ τέτοια
πληροφορία δὲν εἶναι ἀλη-
θινή.

Σὲ ἔγγραφο τῆς Μονῆς
Λειμῶνος, καὶ στὰ 1554—55
βρίσκειται τὸ «Χισάρ τῆς Καλ-
λονῆς» ὡς κατοικημένος τό-
πος καὶ οὗτος κατοίκους τοῦ
ὄνομα βυζαντινά, Βάτα-
τος καὶ Δούκαινα, ἴσως καὶ
ἄλλα. Τὸ ἴδιο Χισάρ τῆς Καλ-
λονῆς βρίσκειται καὶ ὡς Χι-
σάρ (Κάστρο) καὶ Παλαιόκα-
στρο. (1548). Ἐπίσης καὶ
«Καλόνια τερλασί» πεδιάς
Καλλονῆς πολὺ κοντὰ σὲ
χώρῳ τῆς Ἀρίσβης.

Σὲ μιὰ δωρεὰ εἰς τὸν Λει-
μῶνα ἀναφέρεται, ἦτοι τῆς
Θεοφανοῦς Ἐμμανουὴλ Συ-
ροπούλου Βατάτση, φανερᾶς
μεσαιωνικῆς κητάγωγης,
(1555) λέγει ὡς τόπο τὸ
«Χισάρ τῆς Καλλονῆς» τὸ
Κάστρο τῆς Καλλονῆς.

Ὅλα τὰ παραπάνω μᾶς
βεβαιώνουν ὅτι ἢ Ἀρίσβη, εἶ-
ναι τὸ Κάστρο Καλλονῆς τὸ
Χισάρ Καλλονῆς κατόπιν.
Τὸ Χισάρ Κιοῖ εἶναι τὸ
Κάστρο δηλ. ἢ πόλις τῆς
Καλλονῆς τῶν μεσαιωνικῶν
χρόνων καὶ τὸ χωριὸ τὸ κε-
φαλοχώρι τῆς περιφέρειας
κατὰ τοὺς πρώτους τουρκο-
κρατικούς χρόνους.

**Ἡ παραγωγή τοῦ ὀνό-
ματος Ἀρίσβη.**

Κατὰ τὸν ἀειμνηστο γλωσ-
σολόγο—ἀνατολιστὴ Νικόλ.
Ἐλευθεριάδη, τὸ ὄνομα «Ἀ-
ρίσβη» ἔχει σχέση μὲ τὴν ἐ-
ποίκησιν τῶν Ἀράβων κατὰ
τὸν Στράβωνα ποῦ ἀναφέρει
ὅτι κατῴκησαν τὴν Εὐβοία,
«οἱ Κάδμο συνδυαβάντες».
Ὁ γλωσσολόγος ἀριθμεῖ ἀκό-
μη ὀνόματα συνήθη τότε
στοὺς Μακεδόνας καὶ Ἡ-
πειρώτας: Ἀρρίβας, Ἀριβαῖ-
ος (aribi—οἱ Ἀραβες κατὰ
τοὺς Βαβυλωνίους καὶ ἀντι-
στοιχὰ ὀνόματα, Ἀρύβας,
Ἀριβαῖος καὶ Ἀραβίων.

Τὸ τελευταῖο ἦταν κατὰ
τὸν γλωσσολόγο, οἰκεῖο καὶ
στὴν Ἀσία καὶ Εὐρώπῃ, καὶ
κατὰ τὴ μυθολογία ἦτο υἱὸς
τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἐφευρέ-
της τῆς ἱατρικῆς ὁ Ἀρι-
βαῖος.

Ἀναφέρει δὲ ἀκόμη ὅτι καὶ
τὸ ὄνομα τῆς Ἀρίσβης θυ-
γάτρὸς τοῦ Πριάμου καὶ ὡς
ὀνόματα πόλεων στὴν Τροία
καὶ Λέσβῳ, «θὰ ἔχη σχέσιν
τινα μὲ τὸ ὄνομα τῆς Ἀρα-
βίας». Γίνεται δὲ λέγει «Ἀ-
ρίσβη» τῆ παρεμβολῆ τοῦ εὐ-
φωνητικοῦ σ., ὅπως συμβαί-
νει καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας λέ-
ξεις ἐν τῇ ἑλληνικῇ ὡς ἔσπος
ἔσπος κλπ.

Κατὰ τὸ Μητροπολίτη Ἀ-
θηναγόρα, τὸν ἀπὸ Μεγάλων
πρωτοσυγκέλων καὶ Παραμυ-
θίας «Ἀρίσβη» ἐκ τοῦ Ἐ-
ρεβος πιθανῶς παραγομένη,
ἔξ οὗ ἴσως ἔχει τὴν ὀνομα-
σίαν καὶ Ἀραβία.

Παρόμοια καταγωγή δι-
δουν ἄλλωστε καὶ γιὰ τὴς
ἄλλες πόλεις τῆς αἰολικῆς

ΛΕΣΒΙΑΚΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

**Η ΠΡΟΦΥΛΑΞΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ
ΣΠΙΤΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΚΟ**

Τοῦ κ. ΦΩΤΗ ΔΗΜΟΥ — ΠΑΡΟΔΙΤΗ

Τὸ Χριστιανικὸ σπῆτι, τὸ
κυνηγοῦσε ὁ «ἐξαποδός» καὶ
μὲ κάθε τρόπο ἤθελε νὰ βλά-
ψῃ τὴς ψυχῆς τῶν ἐνοίκων
τοῦ καὶ γιὰ τοῦτο ἐλαμβά-
νοντο ὅλα τὰ μέτρα νὰ βρι-
σκεται πάντοτε μακριὰ ἀπὸ
τοῦτο: Ἔτσι πλάτυναν οἱ πα-
ληροί.

Καὶ σὺν πρώτο προφυλα-
χτικὸ ἦταν οἱ μικροὶ καλα-
μένιοι Σταυροί, δεμένοι μὲ
περίοδον στὴν νῆσο, μὲ μόνῃ
τῇ διαφορᾷ ὅτι ὁ μὲν Ἐλευ-
θεριάδης θέλει τοὺς Ἀραβες
ὡς ἔξω ἐλθόντας ἢ ἐλασγοῦς
ἐνῶ ὁ Ἀθηναγόρας τοὺς ἐν-
νοεῖ γηγενεῖς Πελασγοῦς τῆς
κατοπινὰ ἑλληνικῆς γῆς.

Λαογραφικὰ Ἀρίσβης.

Τὸ Κάστρο τῆς Ἀρίσβης—
τὸ Παληόκαστρο σήμερον, ἔ-
χει ὅπως καὶ κάθε ἐρήμειο
ἀρχαῖο τὸ στοιχεῖό του. Γιὰ
τοῦτο μᾶς γράφει ὁ ἀληθι-
νός Χριστὸς Παρασκευαῖ-
δης στὴν παλαιὰ Ἀγία Πα-
ρασκευή. Πρόκειται γιὰ πα-
ράδοση τὴν ὅποια ὅπως μᾶς
λέγει ἄκουσε πολλὰς φορές
νὰ γίνεται λόγος περὶ κρυ-
μένων θησαυρῶν, στὴν ἀκρό-
πολιν τῆς Ἀρίσβης, ποῦ ἀνοι-
γουν μίαν φορά τὸν χρόνο
καὶ μόνο κατὰ τὴν Ἀνάστα-
ση καὶ εἰδικὰ διὰ τὴν ψάλλεται
τὸ Χριστὸς Ἀνέστη. Τότε ἀ-
νοίγει ἢ γῆς μέσα στὸν πε-
ρίβολο τῶν τειχῶν καὶ παρου-
σιάζονται θησαυροὶ ἀμύθη-
τοι σὲ χρυσάφι καὶ πολύτιμα
πετράδια. Καὶ ἢ παράδοση
λέγει ἀκόμη ἂν κανεὶς βρεθῇ
τὴν ὥρα ἐκεῖνη καὶ κατεβῇ
σὲ χάσμα ποῦ ἀνοίγεται
μπορεῖ νὰ πάρῃ ὅσα θέλει,
φθάσει μόνον νὰ προλάβῃ
νὰ βγῇ πρὶν νὰ τελειώσῃ τὸ
τροπάρη γιὰτὶ μὲ τὸ τέλος
τοῦ Χριστοῦ ἀνέστη ξανακλεί-
νει ἢ γῆ καὶ θὰ βρεθῇ ἔτσι
θαμμένος στὰ ἔγκατα τοῦ
Κάστρου.

Ὅπως τόσοι ἀρχαιολογι-
κοὶ χῶροι στὴ Λέσβῳ ἔχουν
μείνει ἀνεξερεύνητοι ἔτσι καὶ
τὸ «Παληόκαστρο» μείνει μὲ
ὅτι ἄφισε ὁ χρόνος νὰ φαίνε-
ται στὴν ἐπιφάνειά του. Ἄς
εὐχηθοῦμε κάποτε νὰ προσ-
τεθοῦν κ' ἄλλες πληροφορίες,
ἀπὸ τὴς ἀποκαλύψεις τῆς ἀρ-
χαιολογικῆς σκαπάνης. Ἡ
Ἀρίσβη σὺν ἕνα κομμάτι τῆς
νῆσου ποῦ ἔτσι ἱστορικὸ
ρῶλο διεδραμάτισε στὴν ἱστο-
ρία, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἔχῃ
ἄρκετὸ ἐνδιαφέρον.

Φ.Δ.

κλωστές, ποῦ ἐτοποθετοῦντο
πάνω ἀπ' τὴς πόρτες τὴς ἐ-
σωτερικῆς καὶ τὴν κυρία εἴ-
σοδο. Κατὰ τὴν τοποθέτησιν,
ἦταν ἀπαραίτητὴ ἢ ἐπίκλη-
ση: «Ἰησοῦς Χριστὸς νικά
τὰ ὄλα τὰ κακὰ σκουρπᾶ».

Ἐπειτα δὲν μποροῦσε νὰ
λείπῃ ἀπὸ τὸ Χριστιανικὸ
σπῆτι τὸ εἰκόνημα τῆς Πα-
ναγίας καὶ τοῦ ἰδιαιτέρου
προστάτη Ἁγίου του, ποῦ ἦ-
ταν ὁ συνώνυμος μὲ τὸν νοι-
κόκυρη κατὰ γενικὸ σχεδὸν
κανόνα. Ἐκεῖ ὅμως, σὲ εἰ-
κόνησιν, εὗρισκε κανεὶς
καὶ τὸ παλαιὸ οἰκογενειακὸ
εἰκόνημα, ἀπὸ πατέρα σὲ
γιὸ ἢ κόρη, ἀλλὰ καὶ συν-
αλλεϊμάτα, δάφνες ἀπὸ τὰ
Βάγια, κερὶὰ Λαμπρῆς κ. ἄ.

Ἄλλο προφυλακτικὸ ἀπὸ
κάθε κακὸ ἦταν γιὰ τοὺς
παληούς, κ' οἱ μᾶθροὶ Σταυ-
ροὶ ἀπὸ τὴν καπνία τοῦ κε-
ριοῦ τῆς Λαμπρῆς. Ἐβλέπε
κανεὶς, πολλοὺς τέτοιους
κοντὰ κοντὰ καὶ καταλάβαινε
ἔτσι πὼς ἀπάνω στὸν ἕνα
ἦταν κ' ἄλλος.

Σ' αὐτὰ θὰ προστεθῇ καὶ
τὸ πέταλο, ποῦ ἦταν κ' αὐ-
τὸ στὴν κυρίως εἴσοδο, μὲ
μαβὶ χάντρο. Τοῦτο βέβαια
δὲν ἦταν στίς θρησκευτικὰς
παραδόσεις, ἀλλὰ εἶχε πιά
«ἐκχριστιανισθῆ» ἂν καὶ προ-
ερχοταν ἀπὸ τὴν μαγικὴ
πλευρά — τοῦ πνευματι-
κοῦ βίου τοῦ Χριστιανοῦ.

Στὴς προφυλάξεις τοῦ σπι-
τιοῦ ἀπ' τὸ κακὸ θὰ προστε-
θῇ καὶ τὸ Πρωτοχρονιάτικο
ποδαρικὸ ποῦ ἴσχυε γιὰ ἕνα
χρόνον, ἀλλὰ καὶ ἢ καθημερι-
νῆ προσευχὴ κάπως ἰδιότυπῃ
ἀνάλογα μὲ τὴς γνώσεις τῶν
ἐνοίκων ποῦ γύριζαν γύρω
στὸ «Πατέρ ἡμῶν» καὶ τὸ
«Πιστεύω» καὶ τὸ σπῆμα τοῦ
Σταυροῦ.

Ἐπίσης, ἢ προβολῆ τοῦ δε-
ξιου ποδιοῦ μπαίνοντας καὶ
βγαίνοντας ἀπ' τὸ σπῆτι καὶ
τὸ γενικὸ γιὰ ὄλους: ὅταν
πήγαιναν νὰ πλαγιάσουν
σταυρώνουν τὸ προσκεφάλι
τῶν λέγοντας:

Πέφτου κάμου τοῦ σταυροῦ μου
ἄρμα ἔχου στοῦ πλιθροῦ μου
δούλους τοῦ Θεοῦ λουζιοῦμι
κι κανένα δὲ φουδοῦμι.

Καὶ σταυρώνοντάς το πάλι
τελειῶναν:

Ἰησοῦ, Χριστὸς νικά
κ' ὄλα τὰ κακὰ σκουρπᾶ.

ΚΡΙΤΙΚΗ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Γ. Μιχαλέτου «Καβαφικά θέματα — Αντίλογος». Το νέο βιβλίο του Γ. Μιχαλέτου «Καβαφικά θέματα» είναι συνέχεια του παλαιότερου βιβλίου του «Ποίηση του Καβάφη». Είναι, ειδικότερα, απάντηση σε κριτικές που του έγιναν, και κυρίως στην κριτική του Τ. Μαλάου, που δημοσιεύτηκε στη «Νέα Έστια» το Μάη του 1952. Η απάντηση αυτή πιάνει σχεδόν όλο το βιβλίο και λίγες σελίδες αφιερώνονται για μια απάντηση στον Παπανούτσο και στον Παράσχο.

Δεν μπορεί, βέβαια, να γραφτεί κριτική για ένα τέτοιο βιβλίο. Θα ήθελα μόνο να κατατοπίσει τον αναγνώστη της στήλης που μπορεί να είναι κι ένας μελετητής ή θαυμαστής του Καβάφη και συνεπώς να ενδιαφέρεται περισσότερο — για το περιεχόμενο των «Καβαφικών Θεμάτων».

Η αντίδικια με τον Τ. Μαλάου περιστρέφεται γύρω απ' το περίφημο ποίημα του Καβάφη «Περιμένοντας τους θαρβάρους» και θέλει δύο σημεία: το νόημα του ποιήματος και το αν ο ποιητής υπονοεί τη Ρώμη ή γενικά μια πόλη στη Ρωμαϊκή περίοδο. Ο Τ. Μαλάου υποστηρίζει πως «δεν πρόκειται για τη Ρώμη, αλλά για μια πόλη ιδανική, καθολικότερης σημασίας» και στηρίζει τη γνώμη του αυτή και σε σχετικές συνομιλίες του Καβάφη. Ο Γ. Μιχαλέτος, εμπειροστατωμένα, ψυχραίμα και μεθοδικά προσπαθεί να αποδείξει πως η πόλη που περιμένει τους θαρβάρους δεν μπορεί να είναι άλλη παρά μόνο η Ρώμη. Ο συγγραφέας προσφέρει άφθονα και σοφά στοιχεία και πετυχαίνει το σκοπό του. Έμένα τουλάχιστον με έπεισε ότι πρόκειται για τη Ρώμη. Αλλά...

Αλλά για ένα έργο τέχνης, για ένα ποίημα, παίζει τόσο μεγάλο ρόλο να ξαίρουμε λεπτομέρειες για ώρισμα έξωτερικά, τρόπον τινα, στοιχεία που τα χρησιμοποιεί ο ποιητής αναγκαστικά, μόνο και μόνο, για να πλαισιώσει, ή μάλλον, για να υλοποιήσει τις ιδίες και τα συναισθήματά τους.

Δεν είναι άσκοπο, και κρίμα να γράφονται τόσες σελίδες, όταν και χωρίς να ξαίρουμε αν η Ρώμη είναι ή όχι ή πόλη του ποιήματος, αλλά και χωρίς να ξαίρουμε διόλου ιστορία, το ποίημα αυτό έχει τη δύναμη να μάς συγκινήσει; Νά τί γράφει ο ίδιος ο Γ. Μιχαλέτος: «χρησιμοποίησε τη Ρώμη καλλιτεχνικά, δηλαδή σά σύμβολο ώρισμένου ψυχισμού, και, όπου το ιστορικό υλικό δεν ανταποκρινόταν στις

συμβολικές απαιτήσεις του ψυχισμού αυτού, το τροποποίησε και το μετέπλασε, καθώς έχει όχι μόνο δικαίωμα αλλά και χρέος ή τέχνη» το τροποποίησε και το μετέπλασε... Λοιπόν; τί ενδιαφέρον έχει μια ταύτιση με ώρισμα αντικειμενικά στοιχεία; Άλλο: «...σκοπός δεν είναι ή πιστή προσωπογραφία... της Ρώμης, αλλά ή συμβολική της χρησιμοποίηση για να εκφράσει ο ποιητής τις ψυχικές διαθέσεις που θέλει». «Τί σημασία έχει αν υπήρξε ποτέ ή Τάκης Πλούμας; Και αν υποθέσουμε πως ανακαλύπταμε την ύπαρξή του κατά τί θα φωτιζόταν το τραγούδι, αφού έχει ξεπεράσει την πραγματική άφορμή και είναι ή έκφραση της...» έγραψε κάποτε ο Μελάς για κάποιον που ήθελε να εξακριβώσει εάν ή Μαλακάσης στο περίφημο ποίημά του «Τάκης Πλούμας» είχε ή όχι ύψι του υπαρκτό πρόσωπο. Έγώ πείστηκα απ' τον Γ. Μιχαλέτο πως ή Ρώμη είναι ή πόλη του «περιμένοντας τους θαρβάρους». «Ε, κι ύστερα; Όταν θα διαβάζω ή θ' αναπολώ το έξοχο αυτό δημιουργήμα του Καβάφη, καθόλου δεν θα σκέφτομαι ή... Ρώμη.

Τό άλλο σημείο αντίθεσης μεταξύ Μαλάου και Μιχαλέτου άφορα στο νόημα του ποιήματος. Χωρίς να προχωρήσω κι' έδω, γιατί τότε θάπρεπε να γράψω κι' έγω άλλο ένα βιβλίο, μεταφέρω άποσπάσματα για να κατατοπίσω τον αναγνώστη. «Δεν διψά έπομένως — λέγει ή Μαλάου — ή πόλις αυτή για θάνατο και άνυπαρξία, όπως συμπαιραίνει ή κ. Μιχαλέτος, άλλ' ίσα — ίσα ύπερκορεσμένη με πολιτισμό και πνιγόμενη στην άνια της, ζητά την εύτυχι και την ανανέωση από τον έρχομό των θαρβάρων, που συμβολίζουν όπως ή ύιος (ή Καβάφης) μάς λέγει, την έπιστροφή σ' ένα δίο αρχέγονο. Όμως τον αρχέγονο βίο, που ή άνθρωποι κάποτε νοσταλγούν δεν πρόκειται ποτέ να τον ξαναβρουν είναι ή βαθύτερη πεποίθηση του στοχασμού του». Και άπαντά ή κ. Μιχαλέτος. «Η έπεξήγηση αυτή... είναι άπόλυτα άπαράδεχτη. Αναπεδογυρίζει πια όλόκληρα τό ποίημα αντίφασκει και προς τό σύνολο και προς κάθε λέξη. Όχι μόνο είναι έξω από τό γενικό λυρικό σχήμα του ποιήματος, αλλά και αντίθετη προς αυτό». Η γνώμη μου δεν συνταυτίζεται ούτε με του Μαλάου ούτε με του κ. Μιχαλέτου. Νομίζω πως: ούτε για έπιστροφή σε αρχέγονο δίο, ούτε για θάνατο και άνυπαρξία διψούν ή άνθρωποι του Καβαφικού ποιήματος. Χορτασμένοι απ' όλα ζητούν κάτι ναινούργιο —

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

— Κυκλοφόρησε τό βιβλίο του Καραντώνη «ό ποιητής Γιώργος Σεφέρης».

— Συνεχίζονται ή έργασίες για την όργάνωση του Πανελληνίου έορτασμού των 100 χρόνων του έθνικού ποιητού και για την ταποθέτηση του άνδριάντος του Σολωμού εις τόν τόπον όπου βρισκόταν άλλοτε πρό των σεισμών.

— Στο Έθνικό Θέατρο άνέβηκε τό έργο του συγχρόνου Ίσπανού δραματουργού Κασόνα «ή κυρά της Αύγης» με την Μαίρη Άρώνη και δύο μικρούς, τόν έντεκαετή Πλακούση και τόν έπταετή Λευκράτη.

— Η Μαρία Κερεστεντζή — Βλασταράκη θά τραγουδήσει στο Λονδίνο στις 20 Μαΐου και 5 Ίουνίου, ό βαρύτονος Πασχάλης τραγουδά τό αυτο και δέχονταν κάθε θρησκεία, τόν Μίθρα και τελευταία τό Χριστό — χορτασμένοι, λοιπόν, απ' όλα όσα φέρνει και ή πλούτος και ή φτώχεια, ζητούν κάτι νέο, να ξεφύγουν απ' την άπνοια, μια συγκίνηση, όποια και νάναι έστω και τους θαρβάρους, μια «κάποια λύσις».

Με τον Παπανούτσο ή κ. Μιχαλέτος στην απάντησή του συζητά τόν όρο «διδασκτική ποίηση» και εάν ή Καβάφης μπορεί να χαρακτηριστεί διδασκτικός ποιητής ή όχι. Συμφωνώ με τον κ. Μιχαλέτο «ότι δηλαδή δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως διδασκτικός ποιητής ή Καβάφης; παρά μόνο αν θελήσει κανείς να δώσει στον όρο αυτό σημασία διαφορετική και εφαρμογή καταχρηστική... ότι π. χ. είναι ποίημα λυρικής σκέψης και ιδιαίτερα άποκαλυπτικό και προφητικό και με χρήση δεύτερου προσώπου».

Η συζήτηση με τον Παράσχο είναι σύντομη και στρέφεται γύρω στο αν ή ιστορική μύθος ύψώνεται ή όχι σε ιστορικό σύμβολο στον Καβάφη, (Ναι, λέει ή Παράσχος, χαμηλός, μή καλλιτεχνικός θαύμος συμβολισμού, άπαντά ή Μιχαλέτος), και αν είναι άπαραίτητη ή διεξοδικότητα στην αφήγηση για να ζωντανέψει ένα ιστορικό υλικό και να ύψωθεί σε ποίηση. Όχι, λέν και ή δύο, και μου φαίνεται πως είναι τό μόνο σημείο που... συμφωνεί με τους κριτικούς του ή κ. Μιχαλέτος σε όλο τό βιβλίο του.

ΚΩΣΤΑΣ Κ. ΔΗΜΑΣ

(Τό βιβλίο αυτό κυκλοφορεί απ' τό «Πρακτορείο Πνευματικής Συνεργασίας του κ. Μ. Βαζάνου, Ακομινάτου 12, Αθήνα).

δωσε με μεγάλη επιτυχία στο Χάρκοβο.

— Το «ήμερολόγιο της Άννας Φράνκ» έκλεισε 300 παραστάσεις στο θέατρο Κώστα Μουσούρη.

— Το Σωματείο Ήθοποιών ζήτησε δύο λυόμενα θέατρα 800 θέσεων από την Άμερική και τη Ρωσία.

— Αύτιές τις μέρες ή γνωστός έκδοτικός οίκος «Δίφρος» έτοιμάζεται να κυκλοφορήσει σε νέα έκδοσι τό βιβλίο του Καζαντζάκη «Ο Χριστός ξανασταυρώνεται».

Ο διακεκριμένος πεζογράφος συνεργάζεται ήδη με τόν καθή τη του Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης κ. Ι. Κακριδή, για την έκδοσι της «Οδύσσειας» του Όμήρου, ή όποια πρόκειται να κυκλοφορήσει προσεχώς έδω. Έξ άλλου, κατά πληροφορίας από την Άντιμπόπου, ως γνωστόν, διαμένει μονίμως ή Καζαντζάκης, άρχισε εκεί, με την συνεργασία του κ. Κιμωνος Φράϊερ, ή μετάφρασις της «Οδύσσειας» εις τά άγγλικά, προκειμένου τό βιβλίο να κυκλοφορήσει στην Άμερική.

— Έξεδόθησαν και εκυκλοφόρησαν από τόν έκδοτικό οίκον «Κέδρο» στην σειρά των «Απάντων» του Κ. Βάρναλη, που έκδίδει τά «Σολωμικά» του ποιητού. Εις τό βιβλίο αυτό του Κ. Βάρναλη περιλαμβάνεται σειρά όρθρων για τόν έθνικό μας ποιητή και διάφορες μελέτες, για τό έργο του, μεταξύ των όποιων και ή μελέτη «Ο Σολωμός χωρίς μεταφυσική», ή όποια είχε κάμει ξεχωριστή έντύπωση πριν από τριάντα χρόνια, που είχε πρωτοδημοσιευθή.

— Η νέα κινηματογραφική έταιρία «Ένωμένοι Καλλιτέχνες» άρχισε τό γύρισμα της πρώτης ταινίας της. Το σενάριο έγραψεν ή γνωστός δημοσιογράφος και συγγραφέας κ. Γιάννης Β. Ίωαννίδης. Η υπόθεσις του έργου βασίζεται στο θρόλο μιας παλιάς έλληνικής βεντέτας. Οι περισσότερες σκηνές θα γυρισθούν στον Παρνασσό και σ' άλλα σημεία της ύπαιθρου. Σκηνοθέτης της νέας αυτής ταινίας είναι ή Γιάννης Χαρβάτης.